

SCENARIUSZ LEKCJI TERENOWEJ W EDUKACJI WCZESNOSZKOLNEJ

Hasło programowe	Lato - czas najpiękniejszych wycieczek.
Zakres treści (temat)	Skarb mojej najbliższej okolicy - Ojcowski Park Narodowy.
Miejsce i czas realizacji	Ojców 9 - Ojcowski Park Narodowy - 2h
Cele:	<p>1) ogólne:</p> <ul style="list-style-type: none"> - poznawcze <ul style="list-style-type: none"> ● poznaje jedną z form ochrony przyrody - Ojcowski Park Narodowy ● zna charakterystyczne rośliny i zwierzęta występujące w Parku ● potrafi odczytywać mapę ● poznaje legendę związaną z Ojcowskim Parkiem Narodowym - wychowawcze <ul style="list-style-type: none"> ● zna zasady panujące w Parku Narodowym ● kształtuje wrażliwość i odpowiedzialność za swoje zachowania wobec przyrody, ● współdziała w grupie klasowej - psychomotoryczne <ul style="list-style-type: none"> ● doskonalenie sprawności motorycznej i sensorycznej <p>2) szczegółowe (operacyjne):</p> <ul style="list-style-type: none"> - wiadomości <ul style="list-style-type: none"> → Wybiera logo Ojcowskiego Parku Narodowego z dwóch możliwości → wybiera/zakreśla na karcie pracy rośliny i zwierzęta charakterystyczne dla krajobrazu parku → odnajduje w czasie spaceru Bramę Krakowską, ruiny Zamku, "Kaplica na Wodzie" Maczugę Herkulesa → - umiejętności <ul style="list-style-type: none"> → odczytuje, dopasowuje symbole z mapy do obiektów w przestrzeni → rozpoznaje za pomocą zmysłów (głównie dotyku, słuchu) rzeczy związane z parkiem - postawy <ul style="list-style-type: none"> → potrafi dostosować się do zasad panujących w Parku.
Metody i techniki pracy	<i>(obserwacje, pogadanka, skrzynka odkryć, karty pracy)</i>
Formy pracy	<i>(indywidualna, zbiorowa)</i>

<p>Środki i materiały dydaktyczne</p>	<p><i>potrzebne nauczycielowi - skrzynka, załącznik nr 1, mapa, karton</i></p> <p><i>potrzebne uczniom - symbole PCS (Picters Comunciations Symbol), karty pracy(zał. nr 2 i 3), przedmioty symbolizujące miejsca, rzeczy związane z parkiem</i></p> <p><i>Karty pracy "Leśne skarby, gdzie mieszkają nietoperze(przyjacielparku.pl).</i></p>
<p>Przebieg zajęć/lekcji</p>	<p>1) faza przygotowawcza (wstępna)</p> <p>Nauczyciel wprowadza uczniów krótkim tekstem o Bramie Krakowskiej. Przenosimy się w czasie do XIII wieku.</p> <p>Jak głosi legenda, odległość dzieląca kolumny Bramy Krakowskiej z roku na rok stale się zmniejsza. Gdy skały całkowicie „zejdą” się, nastąpi koniec świata. Dlatego też przechodzący przez „wrota” umieszczają pod nimi kije, starając się tym samym uniemożliwić ich przesuwanie się.</p> <p>Dzisiaj będziemy poszukiwać skarbów z dawnych lat.....Brama jest początkiem naszej przygody!</p> <p>Uczniowie losują różne przedmioty ze skrzyni mając zasłonięte oczy opaską.</p> <p>Aby dobrze przeżyć tę wędrowkę musimy zapoznać się z najważniejszymi zasadami panującymi w Parku(zał nr 1).</p> <p>2) faza realizacyjna (główna)</p> <p>Wysłuchanie wybranej legendy o Jaskini Łokietka na łące wśród traw w miłej atmosferze. Historyczne ciekawostki to nie wszystko. Park ma jeszcze swoje skarby....Poszukiwanie w terenie roślin, zwierząt, obiektów. Naszym celem końcowym jest dojście do ruin zamku.</p> <p>3) faza podsumowująca (końcowa)</p> <p>Na zakończenie każdy z uczniów pokazuje co najbardziej sprawiło mu radość podczas wędrowki, wybierając odpowiedni symbol uczniowie tworzą "widokówkę z Ojcowa".</p>
<p>Komentarz i ocena przebiegu lekcji</p>	<p><i>Scenariusz został przygotowany dla uczniów z niepełnosprawnością w stopniu umiarkowanym, niemówiących, z mózgowym porażeniem dziecięcym, poruszających się na wózkach. Dla których samo obcowanie z przyrodą działa niezwykle terapeutycznie.</i></p>

Załącznik nr 1

Zasady panujące w parku

Zabrania się:

- a) usuwania, niszczenia, uszkodzenia szaty roślinnej;
  - b) zbioru dziko rosnących roślin lub ich części, owoców, grzybów;
  - c) chwytania, płoszenia i zabijania dziko żyjących zwierząt, niszczenia nor i legowisk zwierzęcych, gniazd ptasich, wybieranie jaj;
  - d) niszczenia gleb, uszkodzenia i wydobywania skał i minerałów;
  - e) wydobywania szczątków organizmów kopalnych i rozkopywania namulisk jaskiri;
  - f) zakłócania ciszy;
  - g) rozniecania i palenia ognisk poza miejscami do tego wyznaczonymi;
  - h) zaśmiecania i zanieczyszczania gleby, wód i powietrza;
  - i) schodzenia przez uczestników wycieczki z wyznaczonych tras turystycznych;
  - j) niszczenia i uszkodzenia zabytków kulturowych;
  - k) obozowania poza miejscami wyznaczonymi przez dyrektora parku;
- Do tych zasad powstanie jeszcze karta z zasadami przedstawionymi w formie PCS-ów (dla uczniów z niepełnosprawnością)

Jaskinia Łokietka

W dawnych czasach zatargi między możnowładcami były rzeczą powszechną. Powody były różne: władza, ziemie, urażona duma.

Stało się tak, że król czeski Wacław II postanowił najechać ziemie polskie na których władzę sprawował książę Władysław ze względu na swój wzrost zwany Łokietkiem.

Siła z jaką Czesi uderzyli na Kraków zmusiła obrońców do ucieczki i zebrania sił do dalszej walki. Książę Władysław długo musiał uciekać przez czeskim pościgiem. Najeźdźcy ciągle deptali mu po piętach.

- Skoro nie można uciec to spróbuję się ukryć - postanowił książę.

Rozejrzał się Łokietek i na zboczu pobliskiej góry dostrzegł szczelinę, która niechybnie prowadziła w głąb ziemi. To była kryjówka jakiej szukał lecz zaraz z przestrawieniem pomyślał.

- Skoro ja dostrzegłem to wejście do jaskini to i pościg je znajdzie, a ja będę wtedy w pułapce bez wyjścia.

W tym momencie jednak usłyszał za sobą rżenie koni. Nie było czasu na ucieczkę. Wskoczył Łokietek do szczeliny w skale i zaczął się modlić o ratunek. Tuż po tym jak książę wszedł do jaskini z nawisu nad wejściem spuścił się na cienkiej nici mały pajęczek i zaczął tkąć swoją delikatną sieć. Pracował tak szybko, że Łokietek nie

uwierzyłyby w takie dziwy, gdyby nie widział ich na własne oczy. Ścigający Łokietka rycerze oczywiście dostrzegli wejście do jaskini. Wyznaczyli ludzi, którzy mieli sprawdzić czy nie ukrywa się tam polski książę. Gdy jednak podeszli do szczeliny w skale i ujrzeli delikatną, srebrzystą sieć, a na niej małego pajęczka stwierdzili, że żaden człowiek nie mógł tędy przechodzić i wrócili do swoich towarzyszy.

Łokietek zatrzymał się w jaskini na dłużej w jednej komorze spał, w drugiej jadał, a w jeszcze innej przyjmował rycerzy, którzy przysięgali mu wierność i pomoc w odzyskaniu ziem okupowanych przez Czechów.

Na cześć tych wydarzeń jaskinia ta nazywana jest do dziś Jaskinią Łokietka, a wejścia do niej strzeże brama w kształcie pajęczej sieci.

Legenda "Skala Rękawica"

W dawnych wiekach ziemie polskie często były najeżdżane przez Tatarów. Dzikie hordy paliły wszystko na swojej drodze, grabiły co tylko się dało, a napotkanych ludzi albo mordowały, albo brały w niewolę.

Stało się tak, że jeden z takich najazdów dotarł w okolice Ojcowa. Miejscowa ludność znając zwyczaj tatarskie schroniła się w jaskiniach. Część z ludzi ukryła się w jaskini zwanej Ciemną.

Tatarzy nie znalazłszy w wioskach żadnego człowieka zaczęli przeczesywać okoliczne lasy i skały. Niestety wejście do jaskini Ciemnej było doskonale widoczne z dna pobliskiej doliny Prądnika. Ukrywający się ludzie byli zgubieni. Tatarzy na pewno domyślili się, że ktoś mógł się tam schronić.

Nagle światło dochodzące przez wejście pociemniało. Uciekinierzy byli pewni, że to wchodzący Tatarzy zasłaniają wpadające do wnętrza jaskini promienie słońca. Jednak w ciemnościach nie usłyszeli żadnego dźwięku, żadnego odgłosu zbliżających kroków.

Czekali w ciszy i szeptem modlili się o ocalenie. Po wielu godzinach spędzonych w ciemności postanowili wyjść z jaskini i sprawdzić co się stało, jakież to cud ich uratował.

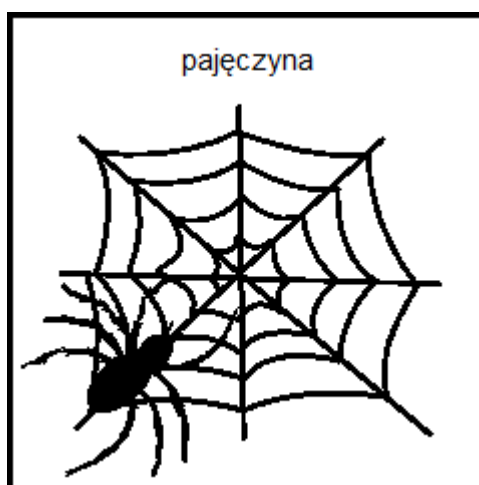
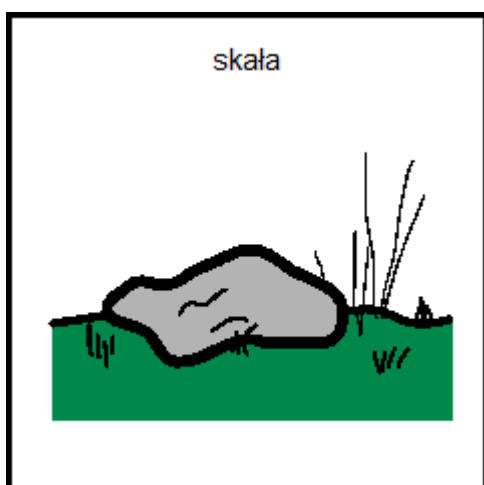
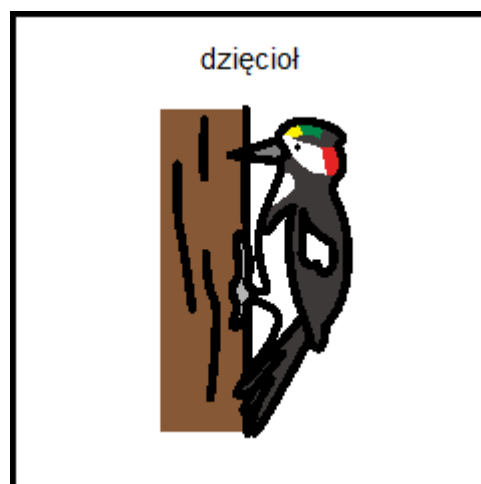
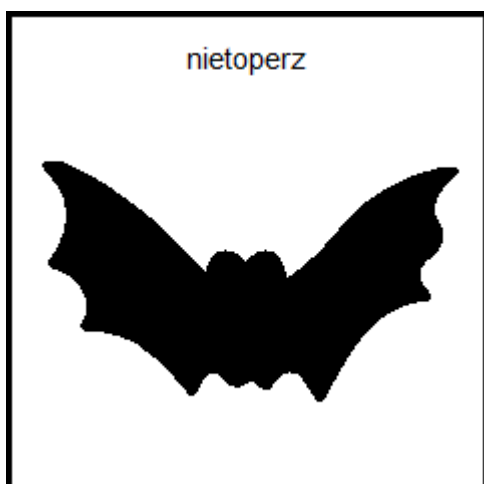
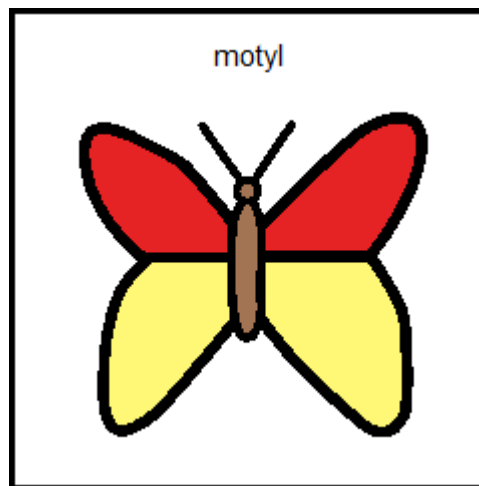
Kiedy wyszli ujrzeli rzecz niezwykłą. Przed wejściem do jaskini stała wielka skalna dłoń. Ludzie uradowali się bo to sam Pan Bóg zlitował się nad nimi i zasłonił swoją ręką ich kryjówkę.

Skala ta stoi w tym miejscu do dziś dnia, a okoliczni mieszkańcy nazywają ją Rękawicą, Białą Ręką lub Pięciopalcówką.

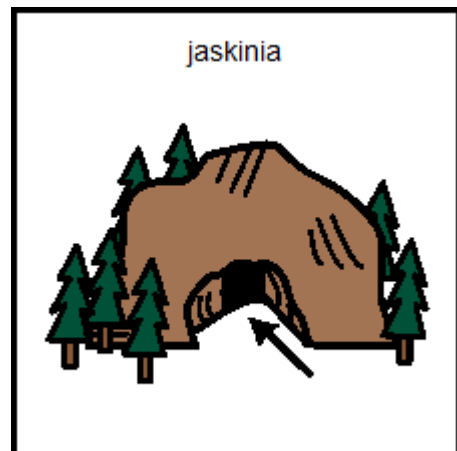
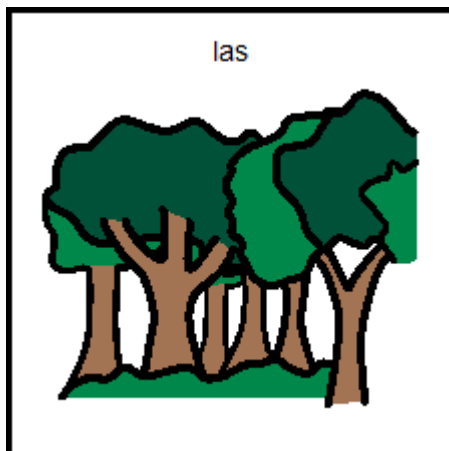
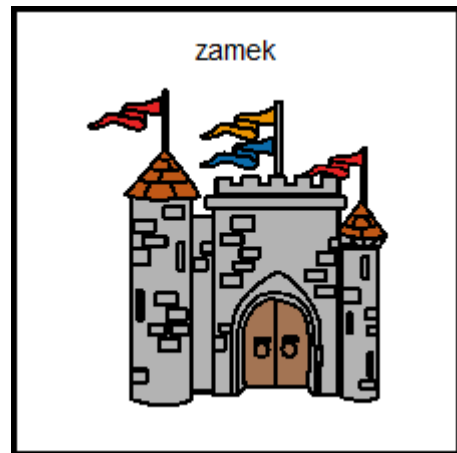
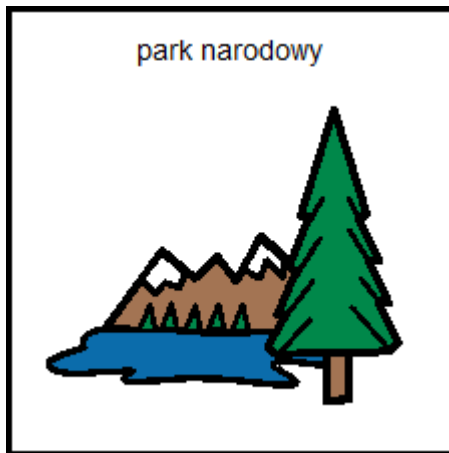
Brama Krakowska

Nazwa wywodzi się z historii tego miejsca, bowiem rejony Ojcowa były na trasie handlowej. Prowadził tędy bardzo uczęszczany szlak kupiecki z Krakowa na Śląsk. Wrota bramy otwierały się na dolinę, dlatego mówiono, że jest to brama Krakowska. Nie potwierdzają tego źródła, jednak przyjęto taką wersję jako najbardziej prawdopodobną.

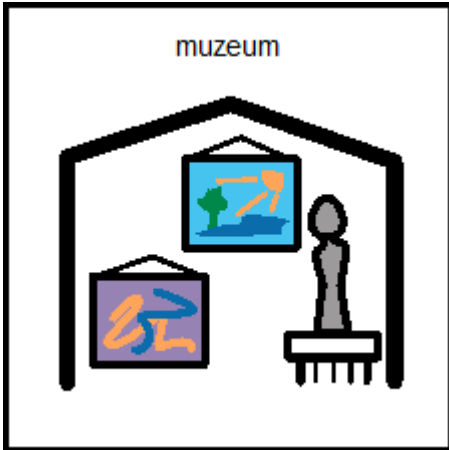
Załącznik nr 2

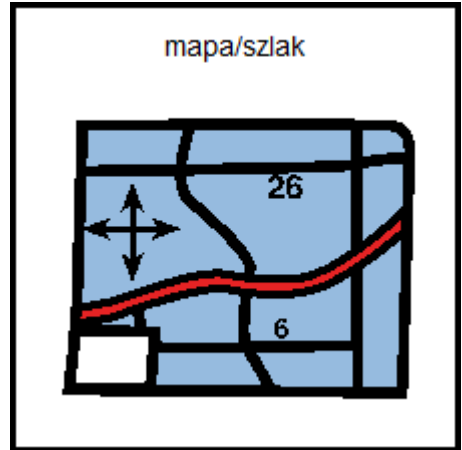
Zał. nr 3

muzeum

mapa/szlak

SCENARIUSZ LEKCJI TERENOWEJ W EDUKACJI WCZESNOSZKOLNEJ

Hasło programowe	Lato - czas najpiękniejszych wycieczek.
Zakres treści (temat)	Skarb mojej najbliższej okolicy - Ojcowski Park Narodowy.
Miejsce i czas realizacji	Ojców 9 - Ojcowski Park Narodowy - 2h
Cele:	<p>1) ogólne:</p> <ul style="list-style-type: none"> - poznawcze <ul style="list-style-type: none"> ● pozna jedną z form ochrony przyrody - Ojcowski Park Narodowy ● zna charakterystyczne rośliny i zwierzęta występujące w Parku ● potrafi odczytywać mapę ● pozna legendę związaną z Ojcowskim Parkiem Narodowym - wychowawcze <ul style="list-style-type: none"> ● zna zasady panujące w Parku Narodowym ● kształtuje wrażliwość i odpowiedzialność za swoje zachowania wobec przyrody, ● współdziała w grupie klasowej - psychomotoryczne <ul style="list-style-type: none"> ● doskonalenie sprawności motorycznej i sensorycznej <p>2) szczegółowe (operacyjne):</p> <ul style="list-style-type: none"> - wiadomości <ul style="list-style-type: none"> → Wybiera logo Ojcowskiego Parku Narodowego z dwóch możliwości → wybiera/zakreśla na karcie pracy rośliny i zwierzęta charakterystyczne dla krajobrazu parku → odnajduje w czasie spaceru Bramę Krakowską, ruiny Zamku, "Kaplica na Wodzie" Maczugę Herkulesa → - umiejętności <ul style="list-style-type: none"> → odczytuje, dopasowuje symbole z mapy do obiektów w przestrzeni → rozpoznaje za pomocą zmysłów (głównie dotyku, słuchu) rzeczy związane z parkiem - postawy <ul style="list-style-type: none"> → potrafi dostosować się do zasad panujących w Parku.
Metody i techniki pracy	<i>(obserwacje, pogadanka, skrzynka odkryć, karty pracy)</i>
Formy pracy	<i>(indywidualna, zbiorowa)</i>

<p>Środki i materiały dydaktyczne</p>	<p><i>potrzebne nauczycielowi - skrzynka, załącznik nr 1, mapa, karton</i></p> <p><i>potrzebne uczniom - symbole PCS (Picters Communications Symbol), karty pracy(zał. nr 2 i 3), przedmioty symbolizujące miejsca, rzeczy związane z parkiem</i></p> <p><i>Karty pracy "Leśne skarby, gdzie mieszkają nietoperze(przyjacielparku.pl).</i></p>
<p>Przebieg zajęć/lekcji</p>	<p>1) faza przygotowawcza (wstępna)</p> <p>Nauczyciel wprowadza uczniów krótkim tekstem o Bramie Krakowskiej. Przenosimy się w czasie do XIII wieku.</p> <p>Jak głosi legenda, odległość dzieląca kolumny Bramy Krakowskiej z roku na rok stale się zmniejsza. Gdy skały całkowicie „zejdą” się, nastąpi koniec świata. Dlatego też przechodzący przez „wrota” umieszczają pod nimi kije, starając się tym samym uniemożliwić ich przesuwanie się.</p> <p>Dzisiaj będziemy poszukiwać skarbów z dawnych lat.....Brama jest początkiem naszej przygody!</p> <p>Uczniowie losują różne przedmioty ze skrzyni mając zasłonięte oczy opaską.</p> <p>Aby dobrze przeżyć tę wędrowkę musimy zapoznać się z najważniejszymi zasadami panującymi w Parku(zał nr 1).</p> <p>2) faza realizacyjna (główna)</p> <p>Wysłuchanie wybranej legendy o Jaskini Łokietka na łące wśród traw w miłej atmosferze. Historyczne ciekawostki to nie wszystko. Park ma jeszcze swoje skarby....Poszukiwanie w terenie roślin, zwierząt, obiektów. Naszym celem końcowym jest dojście do ruin zamku.</p> <p>3) faza podsumowująca (końcowa)</p> <p>Na zakończenie każdy z uczniów pokazuje co najbardziej sprawiło mu radość podczas wędrowki, wybierając odpowiedni symbol uczniowie tworzą "widokówkę z Ojcowa".</p>
<p>Komentarz i ocena przebiegu lekcji</p>	<p><i>Scenariusz został przygotowany dla uczniów z niepełnosprawnością w stopniu umiarkowanym, niemówiących, z mózgowym porażeniem dziecięcym, poruszających się na wózkach. Dla których samo obcowanie z przyrodą działa niezwykle terapeutycznie.</i></p>

Załącznik nr 1

Zasady panujące w parku

Zabrania się:

- a) usuwania, niszczenia, uszkodzenia szaty roślinnej;
  - b) zbioru dziko rosnących roślin lub ich części, owoców, grzybów;
  - c) chwytania, płoszenia i zabijania dziko żyjących zwierząt, niszczenia nor i legowisk zwierzęcych, gniazd ptasich, wybieranie jaj;
  - d) niszczenia gleb, uszkodzenia i wydobywania skał i minerałów;
  - e) wydobywania szczątków organizmów kopalnych i rozkopywania namulisk jaskiri;
  - f) zakłócania ciszy;
  - g) rozniecania i palenia ognisk poza miejscami do tego wyznaczonymi;
  - h) zaśmiecania i zanieczyszczania gleby, wód i powietrza;
  - i) schodzenia przez uczestników wycieczki z wyznaczonych tras turystycznych;
  - j) niszczenia i uszkodzenia zabytków kulturowych;
  - k) obozowania poza miejscami wyznaczonymi przez dyrektora parku;
- Do tych zasad powstanie jeszcze karta z zasadami przedstawionymi w formie PCS-ów (dla uczniów z niepełnosprawnością)

Jaskinia Łokietka

W dawnych czasach zatargi między możnowładcami były rzeczą powszechną. Powody były różne: władza, ziemie, urażona duma.

Stało się tak, że król czeski Wacław II postanowił najechać ziemie polskie na których władzę sprawował książę Władysław ze względu na swój wzrost zwany Łokietkiem.

Siła z jaką Czesi uderzyli na Kraków zmusiła obrońców do ucieczki i zebrania sił do dalszej walki. Książę Władysław długo musiał uciekać przez czeskim pościgiem. Najeźdźcy ciągle deptali mu po piętach.

- Skoro nie można uciec to spróbuję się ukryć - postanowił książę.

Rozejrzał się Łokietek i na zboczu pobliskiej góry dostrzegł szczelinę, która niechybnie prowadziła w głąb ziemi. To była kryjówka jakiej szukał lecz zaraz z przestrawieniem pomyślał.

- Skoro ja dostrzegłem to wejście do jaskini to i pościg je znajdzie, a ja będę wtedy w pułapce bez wyjścia.

W tym momencie jednak usłyszał za sobą rżenie koni. Nie było czasu na ucieczkę. Wskoczył Łokietek do szczeliny w skale i zaczął się modlić o ratunek. Tuż po tym jak książę wszedł do jaskini z nawisu nad wejściem spuścił się na cienkiej nici mały pajęczek i zaczął tkąć swoją delikatną sieć. Pracował tak szybko, że Łokietek nie

uwierzyłyby w takie dziwy, gdyby nie widział ich na własne oczy. Ścigający Łokietka rycerze oczywiście dostrzegli wejście do jaskini. Wyznaczyli ludzi, którzy mieli sprawdzić czy nie ukrywa się tam polski książę. Gdy jednak podeszli do szczeliny w skale i ujrzeli delikatną, srebrzystą sieć, a na niej małego pajęczka stwierdzili, że żaden człowiek nie mógł tędy przechodzić i wrócili do swoich towarzyszy.

Łokietek zatrzymał się w jaskini na dłużej w jednej komorze spał, w drugiej jadał, a w jeszcze innej przyjmował rycerzy, którzy przysięgali mu wierność i pomoc w odzyskaniu ziem okupowanych przez Czechów.

Na cześć tych wydarzeń jaskinia ta nazywana jest do dziś Jaskinią Łokietka, a wejścia do niej strzeże brama w kształcie pajęczej sieci.

Legenda "Skala Rękawica"

W dawnych wiekach ziemie polskie często były najeżdżane przez Tatarów. Dzikie hordy paliły wszystko na swojej drodze, grabiły co tylko się dało, a napotkanych ludzi albo mordowały, albo brały w niewolę.

Stało się tak, że jeden z takich najazdów dotarł w okolice Ojcowa. Miejscowa ludność znając zwyczaj tatarskie schroniła się w jaskiniach. Część z ludzi ukryła się w jaskini zwanej Ciemną.

Tatarzy nie znalazłszy w wioskach żadnego człowieka zaczęli przeczesywać okoliczne lasy i skały. Niestety wejście do jaskini Ciemnej było doskonale widoczne z dna pobliskiej doliny Prądnika. Ukrywający się ludzie byli zgubieni. Tatarzy na pewno domyślili się, że ktoś mógł się tam schronić.

Nagle światło dochodzące przez wejście pociemniało. Uciekinierzy byli pewni, że to wchodzący Tatarzy zasłaniają wpadające do wnętrza jaskini promienie słońca. Jednak w ciemnościach nie usłyszeli żadnego dźwięku, żadnego odgłosu zbliżających kroków.

Czekali w ciszy i szeptem modlili się o ocalenie. Po wielu godzinach spędzonych w ciemności postanowili wyjść z jaskini i sprawdzić co się stało, jakież to cud ich uratował.

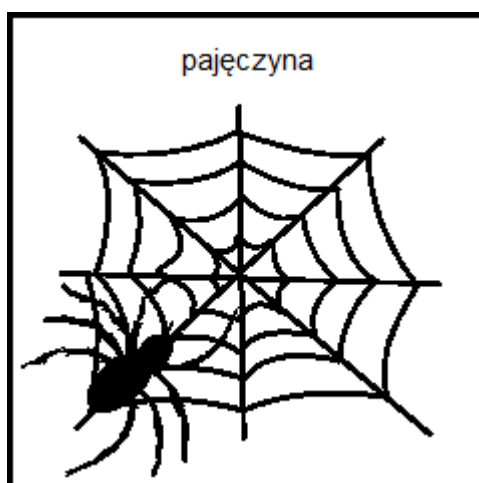
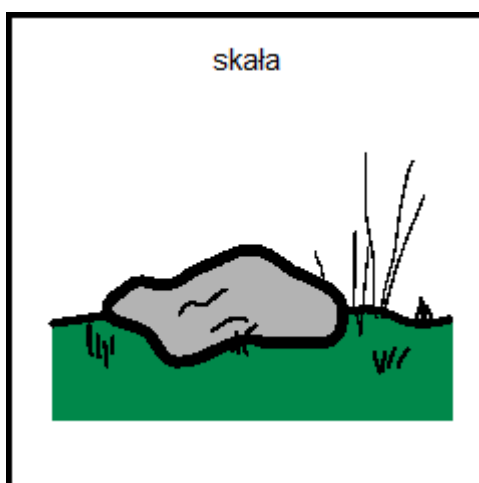
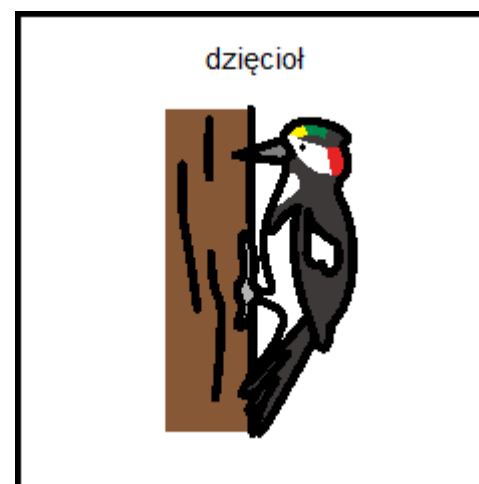
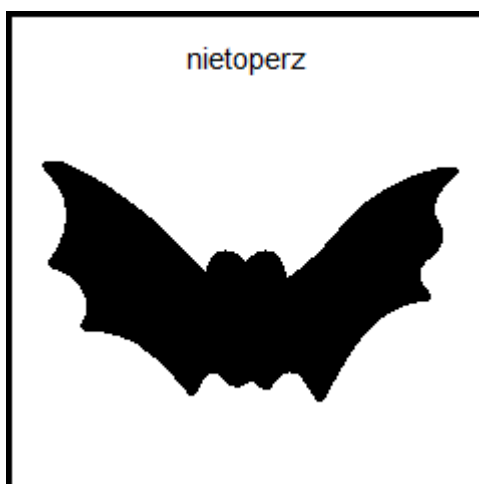
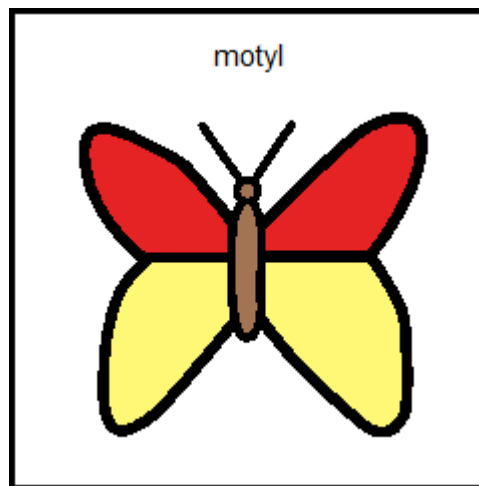
Kiedy wyszli ujrzeli rzecz niezwykłą. Przed wejściem do jaskini stała wielka skalna dłoń. Ludzie uradowali się bo to sam Pan Bóg zlitował się nad nimi i zasłonił swoją ręką ich kryjówkę.

Skala ta stoi w tym miejscu do dziś dnia, a okoliczni mieszkańcy nazywają ją Rękawicą, Białą Ręką lub Pięciopalcówką.

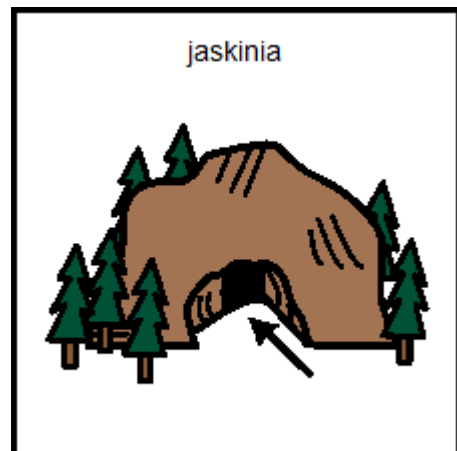
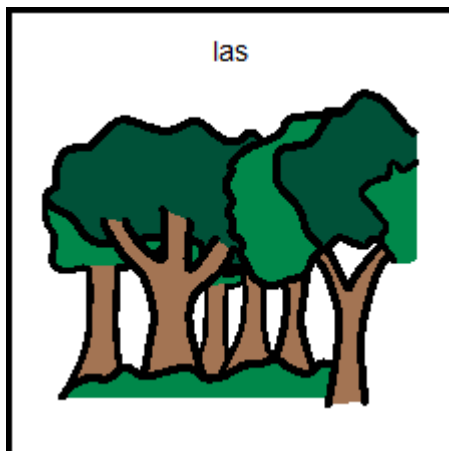
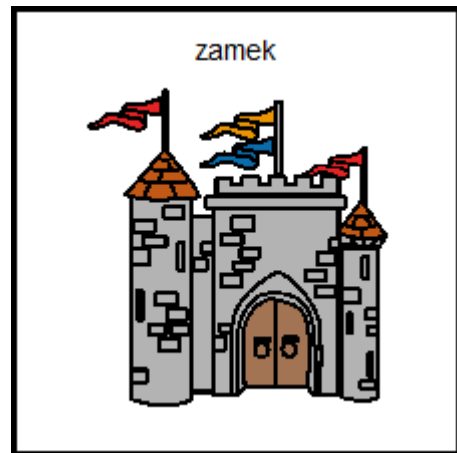
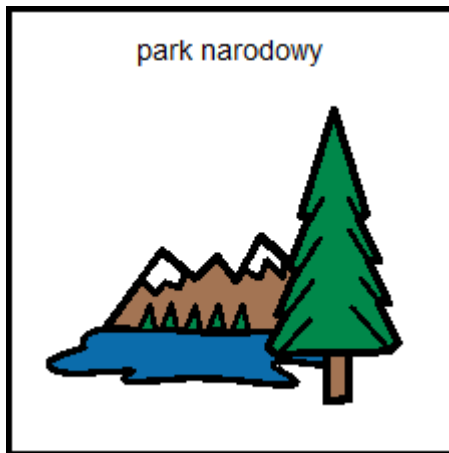
Brama Krakowska

Nazwa wywodzi się z historii tego miejsca, bowiem rejony Ojcowa były na trasie handlowej. Prowadził tędy bardzo uczęszczany szlak kupiecki z Krakowa na Śląsk. Wrota bramy otwierały się na dolinę, dlatego mówiono, że jest to brama Krakowska. Nie potwierdzają tego źródła, jednak przyjęto taką wersję jako najbardziej prawdopodobną.

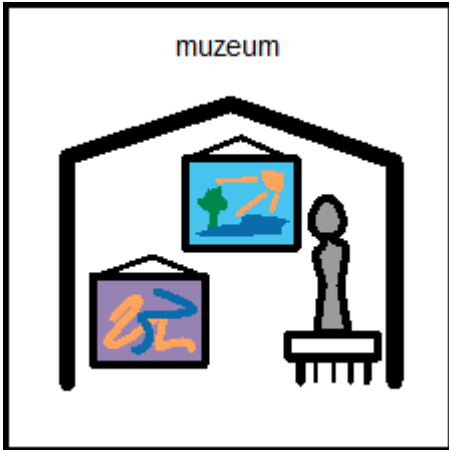
Załącznik nr 2

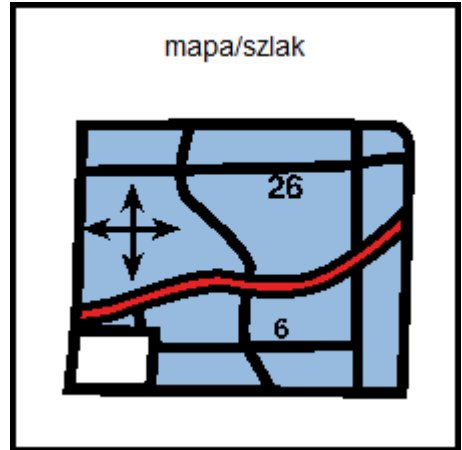
Zał. nr 3

muzeum

mapa/szlak

SCENARIUSZ LEKCJI TERENOWEJ W EDUKACJI WCZESNOSZKOLNEJ

Autorka: Anna Rudnicka - Szkoła Podstawowa nr 21 im. Władysława Jagiełły

Hasło programowe - IV. 1.1.rozpoznaje i wyróżnia cechy ekosystemów, takich jak łąka i funkcje ekosystemu.

IV.9 umiejętność rozumienia zależności pomiędzy składnikami środowiska przyrodniczego;

Zakres treści - „W świecie barw, zapachów i bzyczenia” – wizyta latem na łące.

Miejsce i czas realizacji – Dolina Kluczwody

Koniec czerwca -początek lata

1) Cele: ogólne:

- ✓ Poznanie wiadomości o środowisku przyrodniczym jakim jest łąka.
- ✓ Wzbogacenie wiadomości na temat zwierząt żyjących na łące
- ✓ Integracja poprzez działanie i wspólną zabawę.

2) szczegółowe (operacyjne):

Uczeń:

- ✓ Wie jakie zwierzęta możemy spotkać na łące;
- ✓ Wie jakie rośliny rosną na łące;
- ✓ Zna nazwy owadów łąkowych;

Uczeń :

- ✓ Czyta ciekawostki ze zrozumieniem;
- ✓ Potrafi ułożyć pytanie do tekstu;
- ✓ Potrafi upleść wianek

3) Uczeń:

- ✓ zgodnie współpracuje w grupie;
- ✓ przestrzega ustalonych zasad;
- ✓ wie że łąki nie wolno zaśmiecać;

Metody i techniki pracy

- ✓ doświadczalna
- ✓ projektowanych okazji edukacyjncna
- ✓ obserwacja

Formy pracy

- ✓ Indywidualna
- ✓ grupowa
- ✓ zbiorowa

Środki i materiały dydaktyczne

Koce, lupa, lornetka, aparat fotograficzny, podkładki i ołówki
Ilustracje zwierząt żyjących na łące, karta z ciekawostkami, woreczki na kamyki
telefony lub aparaty fotograficzne, odznaki

Przebieg zajęć/lekcji

W drodze na łąkę nauczyciel bierze ciekawy patyk napotkany po drodze.

Dzieci razem z nauczycielem siadają w kręgu na trawie. Nauczyciel przedstawia NaCoBeZu (kryteria sukcesu)

- ✓ wiesz jakie rośliny i zwierzęta można spotkać na łące;
- ✓ znasz budowę kwiatu,
- ✓ czytasz tekst ze zrozumieniem ;
- ✓ potrafisz ułożyć pytanie do tekstu;
- ✓ pracujesz zgodnie w grupie;
- ✓ prowadzisz obserwacje używając zmysłów: wzroku, dotyku, słuchu

Zagadka :Zielony dywan, a na nim kwiatów tyle.
Piją z nich nektar pszczoły, osy i motyle.(łąka)

1. Na początku chciałabym abyście odpowiedzieli na pytanie Jakie emocje wam dzisiaj towarzyszą?

Zaczyna dziecko które ma „totem głosu”, czyli wcześniej odnaleziony przez nauczyciela ciekawy patyk. Jedynie osoba, która trzyma w dłoniach „totem głosu” może się wypowiadać, pozostali w tym czasie słuchają. Dzieci przekazują sobie „totem” aby każdy mógł się wypowiedzieć.

Nauczyciel informuje dzieci , że będą miały okazję zdobyć odznakę „odkrywcy łąki” aby ją uzyskać uczniowie muszą zebrać 5 kamieni. Rozdaje każdemu woreczek zaciągany sznureczkiem na kamyczki.

2. Podział dzieci na 4 grupy losowanie kulek w 4 kolorach (czerwoni, zieloni, niebiescy, żółci)

Każda grupa dostaje kartę z nazwami i rysunkami kwiatów rosnących na łące ma za zadanie zapoznać się z nimi.

koniczyna

jaskier

chaber

**mak
polny**

**gorczyca
polna**

zmijowiec

3. Zabawa „Wyścig poszukiwaczy”

Odkrywca łąki musi znać kwiaty, które na niej rosną i wiedzieć jak one wyglądają!

Zadaniem uczniów jest jak najszybsze ich odnalezienie i przyniesienie na koc oraz sprawdzenie ze zdjęciem czy odnaleziono prawidłowy kwiat. Nauczyciel wymienia kolejno nazwy :jaskier, chaber, mak, gorczyca polna, koniczyna biała przedstawiciel grupy podnosi dany kwiat. Jeśli grupa prawidłowo wykonała zadanie, to każde dziecko z grupy dostaje po kamyczku do swojego woreczka.

4. Każda grupa dostaje kartki z ciekawostkami. Zadaniem grupy jest przeczytanie ich i wspólne zapisuje do każdej ciekawostki pytania.

Karta pracy do zadania 4

Karty z ciekawostkami do których dzieci układają pytania.

Kwiaty potrzebne są roślinom do rozmnażania, to znaczy do tworzenia nowych roślin.

Pytanie :

.....
.....

Kwiaty powstały ze zmodyfikowanych liści. Wiele milionów lat temu niektóre rośliny zaczęły bardzo powoli przekształcać swoje liście, aż stały się podobne do znanych nam dziś kwiatów.

<p>.....</p>	<p>Pytanie :</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>
<p>Kwiaty pięknie pachną gdyż chodzi im o zwabienie zwierząt, zwykle owadów, które mogą przenieść pyłek z jednego kwiatku na drugi i w ten sposób go zapylają.</p> <p>Pytanie :</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>	<p>Zapylenie to przeniesienie pyłku z pręcików na słupek w jego wyniku wytworzą się nasiona, czyli roślinne dzieci.</p> <p>Pytanie :</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>
<p>Niektóre kwiaty wcale pięknie nie pachną, tylko okropnie śmierdzą, jak gnijące mięso. Do nich przylatują muchy oraz inne owady lubiące takie wonie.</p> <p>Pytanie :</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>	<p>Łąka to ekosystemem ziemia i wszystko to co żyje w niej.</p> <p>Pytanie :</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>
<p>Na łące można spotkać płazy i gady takie jak węże, ślimaki i żaby.</p> <p>Pytanie :</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>	<p>Na łące można zobaczyć owady chrząszcze, motyle, biedronki, muchówki.</p> <p>Pytanie :</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>
<p>Roślinom na łące do życia jest potrzebna woda, ziemia, światło i składniki odżywcze.</p> <p>Pytanie :</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>	<p>Na łąkach można spotkać niewielkie ssaki: myszy, krety i zające.</p> <p>Pytanie :</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>
<p>Jaskry rosną głównie na mokrych</p>	

łąkach.

Pytanie:

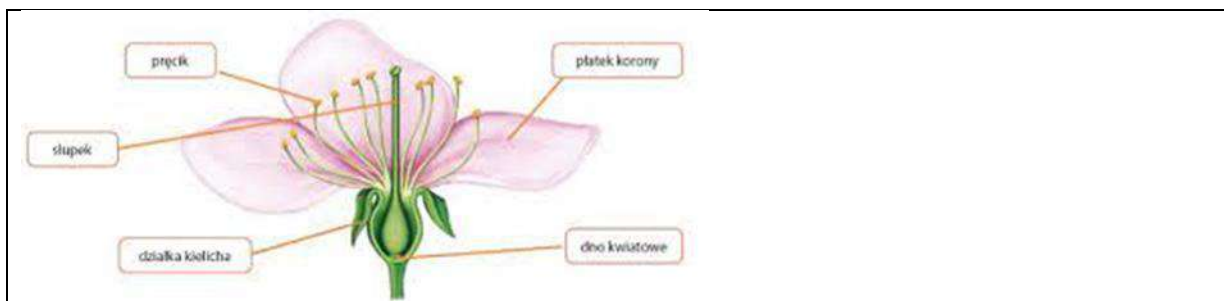
.....
.....
.....

Po wykonaniu zadania kolejno przedstawiciel grupy czyta pytanie a inne grupy udzielają odpowiedzi.

Za prawidłowo ułożone pytania dzieci z grupy otrzymują po kamyczku.

5. Wiem jak zbudowany jest kwiat praca parami.

Każda dwójka otrzymuje kartonik ze schematem budowy kwiatu

Ma za zadanie zebrać dwa kwiaty różnych gatunków najlepiej duże dokładnie się im przyjrzeć powąchać następnie pooddzielać wszystkie różne części i spróbować je zidentyfikować za pomocą schematu otrzymanego od nauczyciela. Oglądnij dokładnie każdą część używając lupy.

Za wykonane zadanie dla każdego dziecka kamyczek.

6. Zabawa „Bystrzak” dzieci pracują w parach zapoznają się z kartą którą rozdał nauczyciel znajdują się na niej zwierzęta zamieszkujące łąkę.

ślimak

kret

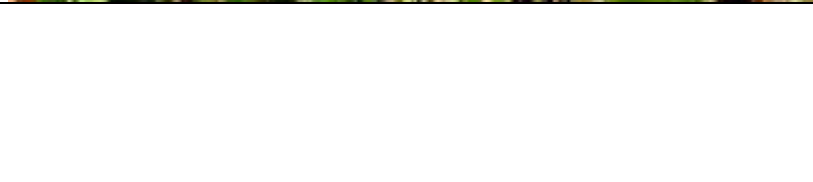
zając

mysz polna

pająk

žaba

pasikonik

dżdżownica

motyl

czajka

kuropatwa

skowronek

Każda dwójka dostaje piłkę tenisową uczniowie mają za zadanie rzucać do siebie piłkę wymawiając zwierzęta ,które zapamiętały z karty. Następnie tą samą czynność wykonują tylko łączą się w czwórki. Ostatni raz wykonują to łącząc się w szóstki.

Uczniowie mają za zadanie rozbiec się po łące znaleźć chociaż jedno zwierzę, które znajdowało się na liście, albo znak po nim np. kretowisko, pajęczyna i wykonać zdjęcie. Zdobywają kolejny kamyk.

7. Nauczyciel z dziećmi spaceruje po łące nauczyciel pokazuje jakie trawy i zioła rosną na łące dzieci wymyślają z czym się im kojarzą, zabawa „Kogut czy kura”

Karta pracy do zad.7

**tymotka
łąkowa**

wiechlina

życica

kupkówka

dziurawiec

mięta

rumianek

8. Wianek z kwiatów

Nauczyciel prosi dzieci, aby nazrywały kwiatów z możliwie długimi i giętkimi łodyżkami np. koniczyny. Złóżcie dwa lub trzy kwiaty razem następnie dokładajcie kolejne kwiatki, owijając łodyżki wokół tej podstawy kiedy uzyskacie wystarczająco długi sznur kwiatów, połączcie końce, żeby stworzyć okrągły wianek.

9 . Podsumowanie wycieczki

Każde dziecko które ma w woreczku 5 kamyków dostaje medal w kształcie czterolistnej koniczyny.

Dzieci siedzą w kręgu nauczyciel rozpoczyna zdanie każdy kolejno kończy.

Dzisiaj na wycieczce dowiedziałem się .....

Zaciekawiło mnie .....

Interwujące było .....

Z wycieczki zapamiętałem.....

Poznałem nowe słowa takie jak.....

Wycieczka była udana ponieważ.....

Łąka w Dolinie Kluczwody

Scenariusz lekcji terenowej w edukacji wczesnoszkolnej

Autorka: Magdalena Dąbek - Szkoła Podstawowa z Oddziałami Integracyjnymi nr 30 im. K. Pułaskiego

hasło programowe: Poznajemy ekosystemy.

temat: Warstwy lasu.

miejsce i czas realizacji: Las Wolski, czerwiec, 3-4 godziny

Cele ogólne:

- Poznanie warstw lasu.
- Rozpoznawanie podstawowych roślin rosnących w lesie.
- Poznawanie lasu wszystkimi zmysłami.
- Rozwiązywanie zadań z treścią na porównywanie różnicowe.
- Kształtowanie umiejętności pracy w grupie.

Cele szczegółowe:

Uczeń:

- zna pojęcie "warstwy lasu", potrafi je nazwać;
- potrafi przyporządkować rośliny i zwierzęta do odpowiednich warstw lasu;
- rozpoznaje i nazywa kilka gatunków drzew po liściach;
- rozpoznaje i nazywa kilka roślin rosnących w lesie;
- rozwiązuje zadania matematyczne na porównywanie różnicowe;
- mierzy przy pomocy centymetra krawieckiego;
- czerpie radość z przebywania w lesie;
- potrafi właściwie zachowywać się w lesie i rozumie sens takiego zachowania;
- zostawia w lesie porządek po zabawie i rozumie sens takiego działania;
- zgodnie pracuje w grupie, sporne sprawy potrafi załatwić w akceptowalny sposób;

Metody i techniki pracy:

podające (instrukcja, wyjaśnienie), obserwacje, praktyczne działanie, burza mózgów,

Formy pracy: indywidualna, grupowa i zbiorowa

Środki i materiały dydaktyczne: zdjęcia roślin leśnych, zagadki leśne, lupy, latarki, koce, sznurek, spinacze, kartki, długopisy lub ołówki, centymetry krawieckie

Przebieg zajęć:

faza przygotowawcza: odbywa się dzień wcześniej w szkole

- Zapoznanie uczniów z miejscem docelowym wycieczki;
- Przedstawienie listy rzeczy, które należy ze sobą zabrać: kocyk, latarka, sznurek i spinacze, woreczek na zebrane skarby, 2 śniadanie, wygodny strój,
- Wspólne ustalenie zasad zachowania się w lesie, dyskusja nad celowością takiego zachowania;

faza realizacyjna: w lesie

1. Rozpoznawanie leśnych roślin.

Zadanie wykonujemy zaraz po wyjściu z autobusu, w drodze na miejsce docelowe. Uczniowie dobierają się w pary. Każda para losuje zdjęcie rośliny i stara się ją odnaleźć w lesie podczas spaceru na miejsce docelowe. Komu uda się odszukać swoją roślinę daje (w ustalony wcześniej sposób) znać pozostałym i wspólnie sprawdzamy czy wszystko się zgadza.

2. Wstępne obserwacje.

Uczniowie rozbiegają się po lesie (w ustalonych granicach) i szukają czegoś co ich zaniekaowało lub zaintrygowało. Można wykorzystać przyniesione latarki i lupy i zaglądać w różne miejsca. Po powrocie każdy opowiada o swoich obserwacjach i wrażeniach.

3. Leśne zagadki.

Uczniowie siadają w kręgu na kocykach. Nauczyciel wyciąga przygotowane zagadki (każda w pojemniczku po jajkach niespodziankach). Każdy losuje jedną, czyta i próbuje odgadnąć. Po odgadnięciu uczniowie rozglądają się, czy rozwiązanie zagadki znajduje się w pobliżu. Jeśli tak to pokazują gdzie.

4. Praca w grupach.

Podział uczniów na 4 grupy. Każda grupa otrzymuje długopis oraz kartkę z instrukcją, co ma zrobić. Nauczyciel podchodzi do każdej grupy i wyjaśnia polecenia, odpowiada na pytania i wątpliwości.

grupa 1: Poszukaj co znajduje się w lesie pod twoimi stopami.

grupa 2: Poszukaj co znajduje się w lesie na wysokości od kostek do łydek.

grupa 3: Poszukaj co znajduje się w lesie na wysokości twojego wzroku.

grupa 4: Popatrz co zobaczysz w lesie kiedy podniesiesz głowę do góry.

Po powrocie przedstawiciele każdej z grup opowiadają pozostałym jakie dostali zadanie i co udało im się zaobserwować. Nauczyciel podsumowując wyjaśnia pojęcie warstwy lasu.

5. Leśna matematyka.

Dzieci dostają centymetry krawieckie i szukają najgrubszego na najchudsze drzewa, najdłuższy liść, najszerszy liść, najwyższy kwiatek itp. Wyniki pomiarów zapisują na kartce. Po powrocie każdy czyta swoje wyniki.

Wspólne układanie i rozwiązywanie zadań matematycznych związanych z zanotowanymi miarami. Zadania typu: o ile grubsze, dłuższe, chudsze, szersze itp.

6. Słuchanie dźwięków lasu.

Uczniowie kładą się na kocykach i zamykają oczy. Każdy przez kilka minut stara się skupić tylko na dźwiękach jakie słyszy i próbuje policzyć ile różnych dźwięków usłyszał. Po kilku minutach rozmowa na ten temat.

Pytania nauczyciela: Ile różnych dźwięków słyszałeś? Czy rozpoznajesz te dźwięki? Z której warstwy lasu mogły pochodzić usłyszane dźwięki? Jak się czułeś leżąc z zamkniętymi oczami i słuchając lasu? Czy podobało ci się to zadanie? Czy można wyciągnąć z tego zadania jakieś wnioski? Jakie?

7. Poznawanie lasu zmysłem dotyku.

Każde dziecko ma za zadanie znaleźć w pobliżu coś, co jest dla niego przyjemne w dotyku. Każdy szuka samodzielnie i nie mówi nikomu co znalazł. Następnie uczniowie dobierają się w pary. Jedna osoba z pary zawiązuje oczy chustką/szalikiem, a druga prowadzi ją do czegoś przyjemnego w dotyku. Osoba z zamkniętymi oczami dotyka tej "rzeczy" i stara się odgadnąć co to jest i z której warstwy lasu pochodzi. Potem następuje zamiana w parach.

Inna (trudniejsza) wersja: Osoba z zamkniętymi oczami dotyka "rzeczy". Następnie jest odprowadzana o kilka kroków od tego miejsca, odsłania oczy i musi odnaleźć to, czego dotykała.

8. Budowanie szałasów.

Uczniowie dobierają się w grupy kilkuosobowe. Każda grupa ma za zadanie zbudować szałas, w którym zmieszczą się wszyscy członkowie grupy. Do wykorzystania są koce, sznurki, spinacze oraz to co znajdą na ziemi. Nie wolno zrywać gałęzi i niszczyć roślin.

Po wykonanej pracy prezentacja szałasów i sprawdzenie czy wszyscy się mieszczą.

9. Zbieranie skarbów lasu.

Uczniowie zbierają różne skarby leśne, z których w klasie stworzą makietę lasu.

10. Dokładne sprzątnięcie po sobie lasu i powrót do szkoły.

faza podsumowująca (z braku czasu - w klasie, następnego dnia)

1. Opowiadanie wrażeń z wyjścia do lasu.

Które zadanie się najbardziej podobało, a które najmniej? Dlaczego?

2. Tworzenie makiety lasu.

Przypomnienie informacji o warstwach lasu. Wspólne tworzenie makiety lasu z przyniesionych skarbów oraz plasteliny, pudeł kartonowych. Zaczynamy od najniższej warstwy i pniemy się do góry.

Zagadki leśne:

<p>Z ostrych kłów to zwierzę słyne. Przyjaźń z nim niepewna. Ona locha on odyniec. Świnka to ich krewna</p>	<p>On późną jesienią, obrośnięty w tłuszczyk, idzie przespać zimę gdzieś w tatrzańskiej puszczy.</p>	<p>Na parkowych ścieżkach wyprasza orzeszka, a kiedy dostanie, je go na śniadanie w dziupli, w której mieszka.</p>
<p>Bielak albo szarak, jest krewnym królika. Drapieżcy unika, bo zjadłby go zaraz.</p>	<p>Imię jego jest w polisie w kliszy, plisie, nie ma w pliku. Jest też w listach i melisie. On sam lubi być w kurniku.</p>	<p>Ma jak kaktus ostre kolce. Je owady w ciepłe noce. Gdy go lis chce złapać w gębę, zwija się w kolczasty kłębek.</p>
<p>On na głowie ma poroże, bez poroża żona łania. On poroże zrzucić może, które moc ma odrastania</p>	<p>Rude, małe siostrzyczki ciągną w lesie patyczki, z których kopczyk powstanie, ciepłe, wspólne mieszkanie. Jak się zowie to ich siedlisko? Na pewno ...</p>	<p>Co to za ptak wciąż stuka i puka zawsze pod korą szkodnika szuka?</p>
<p>Sosnowy, dębowy, stary lub młody rosną w nim grzyby, rosną jagody.</p>	<p>Rośnie prosto w górę, wcale nie jest krzywa. Oparzy ci skórę, bo to jest...</p>	<p>Ma okrągłe oczy, Świetnie widzi w nocy. I widzi i słyszy, Poluje na myszy.</p>
<p>Jak się to drzewo nazywa, co się białą korą okrywa?</p>	<p>W jednym miejscu wiele drzew wśród tych drzew słysząc śpiew, a pod drzewkiem grzybek, ziele, odwiedź miejsce to w niedzielę.</p>	<p>Zimą i latem kora jej biała, zielone liście w kształcie serduszka. Gdyby te liście też białe miała, to wyglądałaby jak staruszka.</p>
<p>Zawsze jestem zielona, czy zima, czy wiosna, Mam sukienkę z igieł, nazywam się...</p>	<p>Jej kwiaty dobre na poty, drewno natomiast na skrzypce. Z jej kwiatów smaczny miód złoty pachnie nam czerwcem i lipcem.</p>	<p>Mogą lat siedmuset dożyć. Białowieża w nie zamożna. Ich owoce to żółędzie, z których ludki zrobić można.</p>